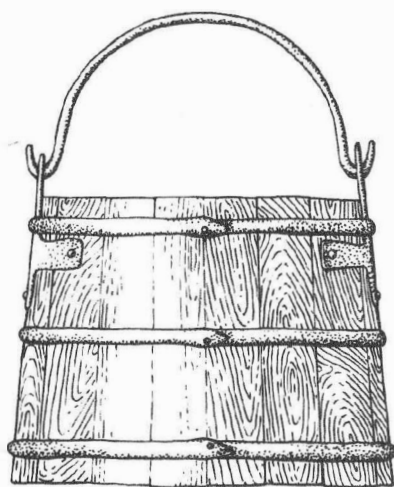

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

- nádoby na okraj, jenž převyšuje. Materiál jemnozrný s leštěným povrchem, černý, Ø okraje 12 cm / obr.32:2, inv. č. 18/84/;
- okrajové střepy a zlomky těl nádob - vesměs mís / inv. č. 16, 17, 19 - 35/84/;
 - střep z těla nádoby s odsazeným hrdlem, zdobený na plecích vodorovnou linií šikmých, elipsovitých vrypů. Materiál středozrný, s hlazeným povrchem, světle hnědý / obr.32:4, inv. č. 37/84/;
 - střep z těla nádoby zdobený na výduťi rýhovaným ornamentem. Povrch spodku je drsněný, výduť hlazená. Materiál středozrný, červenohnědý / obr.32:3, inv. č. 42/84/;
 - střep z těla nádoby s kuželovitou vypunilinou na výduťi. Materiál hrubozrný, šedý / obr.32:5, inv. č. 44/84/;
 - střep z mělké mísy s rozšířeným okrajem a svislým ouškem. Materiál jemnozrný s leštěným povrchem, černý / obr.32:1, inv. č. 48/84/;
 - střepy z těl nádob / inv. č. 36, 38-41, 43, 45-47, 49, 50/84/.

Pracovníkům ústavu rovněž předal ing. T. Dočkal větší množství fragmentů keramiky, posbírané na jaře roku 1984 na hromadách zeminy, vybagrované při stavbě kanalizace v prostoru areálu ŠZP v Lednici. Po skartaci bylo ponecháno 34, vesměs okrajových střepů nádob kultury únětické, s rozšířeným prohnutým hrdlem, s hlazeným nebo zdrsňeným povrchem. Další 4 střepy náleží ke kultuře mohylové. Naleziště je situováno přibližně 150 m jižně od lokality Lednice II.

Poznámka:

T. Dočkal - Z. Měřínský, Nově zjištěné sídliště ze střední doby hradištní mezi Nejdkem a Lednicí /okr. Břeclav/, PV 1978, Brno 1980, 45 - 56.

Rettungsgrabung in Lednice / Bez. Břeclav/. Im Juni 1984 wurden im Aushub für die Gasleitung im westlichen Teil des Katasters der Gemeinde Lednice insgesamt 5 ziemlich gestörte Skelettgräber untersucht, die überwiegend von W-O oder SW-NO orientiert waren. Die Funde sind durch den Randteil eines mit Wellenlinien verzierten Gefäßes und durch Bruchstücke eines eisernen Messers vertreten. Alle 5 Begräbnisse kann man in die mittlere Burgwallzeit datieren.

Im Juli desselben Jahres, im Verlaufe des gleichen Aushubs durch die Gemeinde vor dem Areal des Školní zemědělský podnik /Unternehmen/ Lednice, hat man weitere drei archäologische Objekte festgestellt. Untersucht wurde ein teilweise gestörtes Skelettgrab der Protoúněticer Kultur, das von NO-SW orientiert war, mit einer Schüssel, einem grösseren Topf mit Henkel, einem henkellosen Topf und einem kleinen Töpfchen ausgestattet. Die Vorratsgrube - Obj. 2, gehört nach den keramischen Funden zur Úněticer Kultur und eine analoge kreisförmige Vorratsgrube - Obj. 3, hängt mit der Besiedlung der Hügelgräberkultur zusammen.

PRAVĚKÉ OSÍDLENÍ NA KATASTRU OBCE ŮJEZD U ČERNÉ HORY /okr. Blansko/

Jiří Doležel, Blansko

Po pěti sezónách průzkumu vlastního Tišnovska /Řečkovicko - kuřimský prolom a série kotlin v J úseku Boskovičské brázd/, v pravěku intenzívně osídleného /Skutil 1933; týž 1937; Doležel, 1985/, věnoval referent pozornost okrajové části regionu, žernovnicko - milonické oblasti. Ta uzavírá pásmem zvýšeného reliéfu Tišnovsko od SV a odděluje je tak od Lysické sníženiny, rovněž s bohatým pravěkým osídlením /Štof 1979/. Na SZ a JV dominují hřbety členitých vrchovin Nedvědicke a Adamovské /geomorfologické pojmy viz Czudek, Edt., 1972, 55, mapy/.

Permské sedimenty určily této oblasti o celkové rozloze asi 20 km² charakter ploché vrchoviny s průměrnou nadmořskou výškou okolo 380 m, členěné hlubšími údolími menších přítoků Lubě /povodí Svatky/. Přebládají hnědozemě a hnědé půdy, na svazích a v údolích půdy oglejené. Klimaticky /prům. roční teplota 7 - 8°C; prům. roční úhrn srážek kolem 600 mm/ se podstatněji neliší od vlastního Tišnovska /údaje dle Mašát, Kalenda a kol. 1967/. Jako původní vegetační pokryv rekonstruovaný dubo-habrové háje s menšími okrsky acidofilních doubrav /Mikyška a kol. 1972/.

V takto charakterizovaném území bylo dosud konstatováno slabé osídlení paleolitické /souhrnně Oliva-Doležel 1985/ a ojedinělé nálezy neolitické BKI /např. Skutil 1931/. Pro mladší období je region považován za pouze průchozí /Smrž 1975, 5/.

Povrchovým průzkumem, omezeným prozatím na SV část oblasti /k.ú. Ůjezda u Černé Hory/, bylo zachyceno pravěké osídlení následujících poloh /všechny další souřadnice v mm dle ZM ČSSR 1 : 10 000, 1979, č. 24-14-24; ostatní údaje viz výše uvedené prameny/ :

Ůjezd I - Brlůžky, Petrňovce. Sídlíštní plocha - paleolit. Temeno a SV úbočí táhlého hřbetu v SV části katastru /J - 66, Z - 171/, 1 100 m SV obce, S od silnice Ůjezd - Milonice /vrcholová partie u kříže/. K SV orient. svah středního sklonu 407 - 415 m. n. m., rozhraní hnědých a oglejených půd na granitech, vodní zdroj 250 m SSV. Povrchové sběry 23. a 26. září na ploše 0,7 ha - 77 ks artefaktů: listový hrot s plošnou retuší, další hroty, škrabadla, masívní čepele, drasadla, nůž, více typů jader, odpad. Surovina poměrně pestré skladby: přebládá křídový rohovec, dále rohovec devonu, Stránské skály a Krumlovského lesa, pazourek a křemenec. Kolekce zařaditelná do počátku mladého paleolitu, na polohu upozornily starší ojedinělé nálezy /Oliva - Doležel 1985/.

Újezd II - intravilán obce. Ojedinelý nález - latén. Střed katastru, zahrada 20 m před čp. 19 a 20 v SZ prostoru návsi /J - 25, Z - 63/. Nepatrně svažité, k SV orient. okraj pramenné pánve 368 m. n. m. Oglejená půda na permských brekciích, vodní zdroj 100 m SSV. Povrchový sběr 26. září - zlomek pozdně laténské mísy se zataženým okrajem, vně pruh černého smolného nátěru /dat. např. Meduna 1980, 105 - 106/.

Újezd III - Za humny. Ojedinelé nálezy - paleolit. J část katastru, svah 200 m JZ okraje obce./ J - 11, Z - 37/. Středně k SV svažité úbočí 385 - 390 m. n. m. Hnědé půdy na permských brekciích, vodní zdroj 400 m SV. Povrchový sběr 26. září - 2 ks bíle patinované suroviny - křídové rohovce.

Literatura:

Czudek T., Edt., 1972: Geomorfologické členění ČSR, Studia Geographica 23, Brno.

Doležel J., 1985: Pravěké a raně středověké osídlení Tišnovska - předběžné výsledky povrchového průzkumu v letech 1979 - 1983, PV 1983.

Mašát K., Kalenda M. a kol., 1967: Komplexní průzkum půd ČSSR. Průvodní zpráva okresu Blansko. Rukopis uložen v Ústavu pro zúrodnování půd, Praha - Suchbát.

Meduna J., 1980: Die latènezeitlichen Siedlungen in Mähren, Praha.

Mikyška R. a kol., 1972: Geobotanická mapa ČSSR, 1. české země, Praha.

Oliva M. - Doležel J., 1985: Nové paleolitické nálezy z Tišnovska, PV 1983.

Skutil J., 1931: Pravěk Boskovska. Vlastivěda Boskovska VII. Boskovice.

- 1933: Pravěk Tišnovska, in: Vlastivěda Tišnovska, edt. A. Krejčí a J. Šmarda, 63-92, Tišnov.

- 1937: Příspěvek k pravěku Tišnovska. Dodatek k Vlastivědě Tišnovska, zvláštní otisk z Horáckých listů, 1-9, Tišnov.

Smrž Z., 1975: Enkláva lužického osídlení v oblasti Boskovské brázdy. St AÚ ČSAV v Brně III/3. Praha.

Štrof A., 1979: Pravěké osídlení Lysické sníženiny a Malé Hané na základě nálezů hmotné kultury. Rkp. diplomové práce uložený na FF UJEP v Brně.

Prähistorische Besiedlung im Kataster der Gemeinde Újezd bei Černá Hora /Bez. Blansko/. Die Ergebnisse der Terrainbegehungen der Tišnov Region riefen nach und nach das Bedürfnis hervor, die Aufmerksamkeit auch ihren Rändteilen zu widmen, potentiell von Gruppen besiedelt, die ökonomisch ausserhalb der Lössbecken orientiert waren. Im September hat man daher eine Oberflächenuntersuchung der Zone des erhöhten Reliefs vom Charakter einer Schwelle in einem Gesamt-ausmass von ca. 20 km², in einer Länge von 5 - 6 km eröffnet, die den südlichen und nördlichen Teil der in der Urgeschichte intensiv genutzten Boskovická brázda /Talgrund/ trennt. Von diesem unterscheidet sich der neu untersuchte Raum durch für die Besiedlung weniger günstige Bodenbedingungen und eine grössere Gliederung. Bisher wurde hier eine schwache paläolithische Besiedlung neben vereinzelt Funden neolithischer geschliffener Steinindustrie konstatiert.

Auf dem Kataster von Újezd im NO Teil des Raumes entdeckte der Referent eine durch frühere Funde indizierte Station aus den Anfängen des Jungpaläolithikums, mit einem verhältnismässig zahlreichen und durch den verwendeten Rohstoff buntem Inventar, unter anderem eine flach retuschierte Blattspitze /Flur Petrňovce, 1100 m nordöstlich der Gemeinde - Nr. I/. Sporadische Spuren des Paläolithikums /Rohstoffbrocken/ auch 200 m südwestlich der Gemeinde /Nr. III/. In ihrem alleinigen Intraviläum, im Garten vor den Häusern Nr. 19 und 20 am Dorfplatz das Bruchstück einer spätlatènezeitlichen Schüssel /Nr. II/.

RETTUNGSGRABUNG IN BROD NAD DYJÍ /Bez. Břeclav/

Dagmar Jelínková, AÚ ČSAV Brno

Auf der Lokalität IV in Brod nad Dyjí wurde 89,5 m südlich und 20 m westlich von der im vergangenen Jahre untersuchten Sonde¹, vom VEB Naftové doly Hodonín, eine Fläche von ca. 80 x 70 m für eine Versuchsbohrung mit dem Bulldozer abgedeckt. Von der abgesteckten Fläche wurde ungefähr die Hälfte untersucht, jedoch danach hat man die Grabung wegen ungenügender Geldmittel eingestellt. Es wurden hier 26 Siedlungsobjekte der Velatice Kultur /3 bronzene Nadeln, ein Satz von Gewichten, Keramik u.a./, aus der Völkerwanderungszeit /1. Hälfte des 5. Jahrhunderts/ und aus der slawischen Zeit /vorgrossmährischer und grossmährischer Zeitabschnitt/ abgedeckt. Unter den Funden aus der Völkerwanderungszeit treten drei formlich unterschiedliche beinerne Kämmen hervor. Zwei lagen in den Ausfüllungen von Hütten /Obj. Nr. 17 und Obj. Nr. 22/. Man setzte ebenfalls mit der Grabung aus dem Jahre 1983 fort, wobei die Abdeckung des slawischen Objektes mit gut erhaltenem Steinherd beendet wurde. Das Objekt ist durch das keramische Material in den altburgwallzeitlichen Abschnitt datiert. Es störte ein älteres Objekt oder Schicht aus der Völkerwanderungszeit, datiert wiederum durch einen beinernen Kamm /Typ mit hohem dreieckigem Griff/ und Bruchstücke von Drehscheibenkeramik.

Anmerkung:

1- D. Jelínková, Zjišťovací výzkum v Brodě nad Dyjí, PV 1983, s. 112.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné